

OKTOBER 2021

AANVULLEND ONDERZOEK FAUNA
HOENZADRIELSEDIJK 4, HOENZADRIEL

COLOFON

Opdrachtgever [REDACTED]

Datum 18-10-2021

Status Definitief

Projectnummer 2021-104

Auteur [REDACTED]

Controle [REDACTED]

INHOUD

1	INLEIDING	4
2	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN	5
3	METHODE	6
3.1	HUISMUS	6
3.2	STEENMARTER EN BUNZING	6
3.3	STEENUIL	8
3.4	VLEERMUIZEN	9
4	RESULTATEN	10
4.1	HUISMUS	10
4.2	STEENMARTER EN BUNZING	10
4.3	STEENUIL	11
4.4	VLEERMUIZEN	11
5	CONCLUSIE	12
	LITERATUUR	14

1 INLEIDING

In 2021 heeft Buiting Advies in opdracht van mevrouw [REDACTED], aanvullend onderzoek uitgevoerd bij de woning aan de Hoenzadrielsedijk 4 in Hoenzadriel naar de aanwezigheid van vaste voortplantings- en rustplaatsen van de huismus, steenuil, steenmarter en bunzing en vleermuizen (Wet natuurbescherming art 3.1, 3.5 en 3.10).

In deze rapportage wordt de methodiek en resultaten van dit aanvullende onderzoek toegelicht. Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt een advies gegeven over de eventueel te nemen vervolgstappen.

AANLEIDING

Uit de quickscan van Blom Ecologie B.V. (21 mei 2021) is gebleken dat de woning in het plangebied in potentie geschikt is als voortplantings- of rustplaats van de beschermde huismus, steenuil, steenmarter en vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoor en laatvlieger). Om die reden is aanvullend onderzoek naar deze soorten uitgevoerd.

2 PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit meerdere opstallen, zie afbeelding 1:

1. Herenboerderij 'Vredeshof'. Deze boerderij is opgebouwd uit gemetselde muren en bevat een schilddak van dakpannen. Aan de achterzijde (westzijde) van deze woning is een schuur aanwezig. Deze heeft een voor fauna vrij toegankelijke zolder en bevat een dakbedekking van riet en dakpannen zonder dakbeschot.
2. Drie geschakelde schuren ten behoeve van de kweek van champignons. Deze schuur is opgebouwd uit gemetselde muren met luchtspouw en bevat een driedelig zadeldak van golfplaten.
3. Voormalige (varkens)stal. Deze stal is opgetrokken uit gemetselde muren zonder luchtspouw en bevat een golfplaten dak met daaronder een houten dakbeschot. De stal is in zeer slechte bouwkundige staat gezien er grote delen van de muren en het dak ontbreken.

Afbeelding 1: Onderzochte gebouwen plangebied (rood)

VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande herenboerderij op de planlocatie te restaureren en deze te splitsen in 2 of 3 woningen. Daarnaast wordt alle overige bebouwing op de planlocatie (onder andere een schuur ten behoeve van een kwekerij van champignons) gesaneerd ten behoeve van de realisatie van een nieuwe woning.

3 METHODE

Het plangebied is in 2021 onderzocht op de aanwezigheid van beschermde verblijfplaatsen van huismus, steenmarter, bunzing, steenuil en vleermuizen. De onderzoeksmethodiek staat in dit hoofdstuk beschreven.

3.1 HUISMUS

Voor huismussen is het onderzoek uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (juli 2017). Hierin staat dat de afwezigheid van huismussen kan worden aangetoond als tijdens twee bezoeken in de periode 1 april - 20 juni geen huismussen worden aangetroffen die gebruik maken van het plangebied met nest-indicerend gedrag.

Tijdens alle veldbezoeken zijn de waargenomen huismussen en het gedrag van de vogels genoteerd. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden volgens onderstaand schema.

TABEL 1: VELDBEZOEKEN HUISMUS

Ronde	Datum	Tijd	Onderzoekers	Weersomstandigheden
1	8-06-2021	20:30-21:50	[REDACTED]	22°C, droog, helder, 1 Bft
2	18-06-2021	5:15-7:15	[REDACTED]	18°C, droog, bewolkt, 2 Bft
[REDACTED]				

3.2 STEENMARTER EN BUNZING

Steenmarters en bunzingen gebruiken onder andere gebouwen en dichte struwelen als voortplantings- of rustplaats. Het gebouw in het plangebied is in potentie geschikt voor steenmarters. Voor deze soorten is geen onderzoeksprotocol opgesteld door Netwerk Groene bureaus of een kennisdocument van BIJ12.

Steenmarters en bunzingen in iets mindere mate zijn schuwe nachtdieren. Derhalve is gedurende ieder veldbezoek overdag en tijdens de overige veldbezoeken aandacht besteed aan het vinden van sporen van dieren die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een voortplantings- of rustplaatsen. Daarnaast zijn er gedurende 36 dagen drie cameravallen in het plangebied geplaatst. De camera's waren niet voorzien van een lokstof maar zodanig geplaatst dat een groot deel van de ruimte werd overzien, zodat aanwezigheid van een steenmarter of bunzing niet gemist wordt. Twee camera's zijn op de grond van schuur 3 (zie afbeelding 2) geplaatst en de derde op de grond achter schuur 2. De vierde is in gebouw 1 geplaatst op twee verschillende plekken, ook op de begane grond maar in het bijgebouw (zonder ramen). Ze zijn zo geplaatst dat als er een steenmarter zich in de ruimte bevindt hiervan een opname gemaakt zou zijn.

TABEL 2: CAMERAONDERZOEK STEENMARTER

Ronde	Datum start	Datum eind	Aantal dagen & camera's	Analyse beelden
1	8-06-2021	14-07-2021	36 dagen x 3 camera's	Babette Eijkelenkamp, ecooloog en Jeroen Willems, ecooloog

TABEL 3: VELDBEZOEK OVERDAG

Ronde	Datum start			
1	8-06-2021	Overdag		22°C, droog, helder, 1 Bft

Afbeelding 2. Locaties cameravallen, 3 struikrovers (ronde 1: rood) en reguliere cameraval (ronde 1: blauw en ronde 2: groen)

3.3 STEENUIL

Steenuilen gebruiken gebouwen zoals boerderijen en schuren, holle bomen of nestkasten als voortplantingsplaats- en of rustplaats. Uit de quickscan blijkt dat er enkele braakballen zijn gevonden onder de buitenlamp aan de noordkant van schuur 2 en in schuur 3. De kapschuur (aanbouw van het woonhuis) heeft een rieten overkapping en is vrij toegankelijk om in te vliegen. Dit is tevens de enige plek binnen het plangebied, die kan voorzien in een geschikte plaats voor een voortplantingsplaats- en/of vaste rustplaats. Schuur 3 is zeer matig geschikt omdat er geen goede holtes aanwezig zijn waar ze het nest in kunnen bouwen. De schuur is vrij laag. Het gevaar van predatie van een steenmarter is dan te groot.

Het kennisdocument geeft aan dat de afwezigheid van broedende steenuilen kan worden aangetoond als zij gedurende 3 gerichte veldbezoeken in de periode 1 februari tot 30 april plaatsvindt bij gunstige weersomstandigheden. Buiten deze periode kan ook, maar dan is meer onderzoeksinspanning nodig.

Het daadwerkelijk gebruik van het nest kan gebeuren van begin februari tot en met half juli. Voor het aantonen van de nestplaats zijn waarnemingen nodig, welke kunnen zijn:

- Het aantreffen van het nest;
- de waarneming van de steenuil van een bezoek aan de nestplaats;
- de waarneming van transport van voedsel naar jongen of bedelende jongen in nestopening.

Voor het steenuilenonderzoek zijn binnen de suboptimale periode 6 gerichte veldbezoeken uitgevoerd in de ochtend- of avondschemer, waarbij gelet is op zicht- en geluidwaarnemingen van dieren, sporen op het terrein en sporen onder de lamp waar eerder braakballen zijn gevonden. Tijdens het vierde en vijfde bezoek zijn baltsroepen van een steenuil afgespeeld. Overdag is éénmaal in de schuren gezocht naar sporen. Tot slot is in de kapschuur (gebouw 1) een camera opgehangen gedurende in totaal 99 dagen, waarbij de camera op twee verschillende plekken heeft gehangen (ronde 1 en ronde 2), zie tabel 3. De eerste camera (zie afbeelding 2, groene stip) is zo geplaatst dat het rechter deel werd overzien. De tweede camera (zie afbeelding 2, lichtblauwe stip) is zo geplaatst dat de hele linker zijde kon worden overzien. Samen brengen ze de hele kapschuur in beeld. Tijdens alle veldbezoeken zijn de waargenomen steenuilen en het gedrag van de vogels genoteerd. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden volgens onderstaand schema, zie tabel 5.

TABEL 4: CAMERAONDERZOEK STEENUIL

Ronde	Datum start	Datum eind	Aantal dagen en camera's	Analyse beelden
1	8-06-2021	14-07-2021	36 dagen x 1 camera	Babette Eijkelenkamp, ecooloog en Jeroen Willems, ecooloog
2	14-7-2021	15-09-2021	63 dagen x 1 camera	Jeroen Willems, ecooloog

TABEL 5: VELDBEZOEKEN STEENUIL

Ronde	Datum	Tijd	Onderzoekers	Weersomstandigheden
1	8-06-2021	Overdag en van 20:30 – 00:25		22°C, droog, helder, 1 Bft
2	18-06-2021	5:15 – 7:00		18°C, droog, bewolkt, 2 Bft
3	29-6-2021	22:00 – 00:35		16°C, droog, 2bft
4	30-6-2021	02:33 – 04:05		14°C, droog, 2bft
5	14-07-2021	03:30 – 05:35		16°C, droog, 2-3 bft
6	24-08-2021	21:42 – 23:42		17°C, droog, 2-3 bft
7	15-09-2021	22:55 – 1:00		16°C, droog, 2bft

*Warmtecamera mee

** Afspelen steenuil geluiden

3.4 VLEERMUIZEN

Vleermuizen gebruiken gebouwen en bomen als vaste voortplantingsplaats- en rustplaats. Deze plaatsen zijn beschermd via de Wet natuurbescherming onder artikel 3.5. Vleermuizen hebben verschillende soorten voortplantingsplaatsen en rustplaatsen. Het plangebied betreft alleen een gebouw. Gebouwen in het plangebied kunnen één of meerdere functies vervullen. In dit geval zijn dat kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en/of zomerverblijfplaatsen. Uit de quickscan blijkt dat de woning geschikt is voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. De onderzoeksmethode is op deze soorten gericht.

Om de waarde van het plangebied voor vleermuizen vast te stellen is de voorgeschreven onderzoeksmethodiek uit het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021) gevolgd. Dit houdt in dat de onderzoeken in de daarvoor geschikte perioden, tijdstippen, weersomstandigheden moeten worden uitgevoerd. Per verblijfsfunctie zijn dat de volgende momenten:

- Voor de kraamverblijfplaatsen twee bezoeken in de periode van 15 mei t/m 15 juli, waarvan één nacht-ochtendonderzoek en een avond-nachtonderzoek;
- Voor de zomerverblijfplaatsen twee bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 augustus, waarvan één ochtendonderzoek en één tijdens de kraamperiode;
- Voor de paarverblijfplaatsen in de periode van 15 augustus t/m 30 september twee bezoeken in de avond/nacht.

Om het plangebied voldoende te kunnen overzien zijn bij bepaalde ronden meerdere onderzoekers ingezet. Het vleermuisprotocol schrijft namelijk voor dat minimaal 75% van het plangebied te overzien is. Dit speelt met name bij avondbezoeken in de kraamperiode. Dan vliegen vleermuizen 's avonds uit om elders te gaan foerageren. Bij ochtendbezoeken en onderzoeken in de paartijd zwermen vleermuizen nabij verblijfplaatsen of vliegen roepend vaste ronden, hierdoor zijn minder personen noodzakelijk om goed overzicht te hebben.

Voor de veldbezoeken is het onderstaande schema gevolgd. De weersomstandigheden van dat moment zijn hierin weergegeven. Tijdens de veldbezoeken zijn de waargenomen vleermuizen en het gedrag dat kan wijzen op de aanwezigheid van een voortplantingsplaats of rustplaats genoteerd.

TABEL 6: VELDBEZOEKEN VLEERMUISONDERZOEK

Ronde	Datum	Tijdvak	Onderzoeker*	Weersomstandigheden	Functie
1	8-06-2021	21:50 – 00:25	██████	22°C, droog, 1 Bft	Zomer/kraam***
2	29-6-2021	22:00 – 00:35	██████	16°C, droog, 2bft	Zomer/kraam***
3	30-6-2021	02:33 – 04:05	██████	14°C, droog, 2bft**	Zomer/kraam
4	14-07-2021	03:30 – 05:35	██████	16°C, droog, 2-3 bft	Zomer/kraam
5	24-08-2021	21:42 – 23:42	██	17°C, droog, 2-3 bft	Zomer/paar
6	15-09-2021	22:55 – 1:00	██████	16°C, droog, 2bft	Zomer/paar***

**** Wegens een regenbui is onderzoeksrunde 3 afgebroken en vervolgd in ronde 4**

*** inclusief warmte camera

GEBRUIKTE APPARATUUR

Tijdens alle vleermuisonderzoeken zijn batdetectoren met time-expansion en opname mogelijkheid. De gebruikte typen betreft: Elekon Batlogger M of Petterson 240x. Daarnaast beschikte elke onderzoeker over een goede zaklamp om indien nodig het gedrag van vleermuizen te kunnen vaststellen. Aanvullend hierop is bij twee onderzoeken gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50) (8-6-2021, 29-6-2021 en 15-09-2021).

4 RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de veldonderzoeken weergegeven per soort of soortgroep.

4.1 HUISMUS

Er zijn tijdens de twee veldbezoeken voor huismussen geen huismussen aangetroffen of gehoord in of rondom het plangebied.

4.2 STEENMARTER EN BUNZING

Tijdens de veldbezoeken zijn geen steenmarters of bunzingen of (geur)sporen van steenmarters en bunzingen aangetroffen die wijzen op een nestplaats. Wel is tijdens het dagbezoek van 8-6-2021 een uitwerpsel gevonden die mogelijk van een steenmarter is.

Op de camerabeelden van schuur 3 zijn geen beelden van marterachtigen vastgelegd. Wel is hierop eenmaal een vos gefotografeerd.

In schuur 1 is op 23-8-2021 een steenmarter gefotografeerd. Deze verbleef hier ongeveer 1 minuut. Het lijkt alsof de steenmarter aan het jagen is en eenmalig over de balk rent, zie afbeelding.

Afbeelding 3. Steenmarter die over balk rent

4.3 STEENUIL

Tijdens de veldbezoeken zijn geen steenuilen gezien en geen (verse) sporen van steenuilen aangetroffen. Op de camerabeelden zijn geen steenuilen vastgelegd, alleen een steenmarter. Tijdens het veldbezoek van 15-09-2021 zijn op grotere afstand van het plangebied, geschat wordt zo'n 300 á 400 meter van het plangebied, een baltsroep van een steenuil gehoord. Dit was echter niet in reactie op het afspelen van het baltsgeluid op de recorder. Dit indiceert dat de gehoorde steenuil zijn territorium niet in het plangebied heeft. Het gebied is erg open en geluid kan daardoor ver dragen.

4.4 VLEERMUIZEN

Tijdens de veldbezoeken van vleermuis is in en rondom het plangebied erg weinig activiteit waargenomen. Een enkele keer vloog een gewone dwergvleermuis of laatvlieger over op grotere afstand. In de buurt van de woning (tegen schuur 1, uitgesloten voor onderzoek voor vleermuizen door de quickscan) is tweemaal een gewone dwerg langsgekomen. Er zijn geen gedragingen waargenomen die binding met de gebouwen indiceren. Ook is er geen foerageergedrag waargenomen. Er zijn daarom geen aanwijzingen gevonden dat het plangebied een functie heeft voor vleermuizen.

5 CONCLUSIE

VOORTPLANTINGS- EN/OF RUSTPLAATSEN VAN HUISMUS, STEENUIL, STEENMARTER, BUNZING EN VLEERMUIZEN

Aan de hand van dit onderzoek waarbij het onderzoeksprotocol van BIJ12 en/of netwerk groene bureaus is gevolgd, is de aanwezigheid van beschermde voortplantings- en/of rustplaatsen van huismus, steenuil, steenmarter, bunzing en vleermuizen uitgesloten.

Negatieve effecten op beschermde voortplantings- en/of rustplaatsen van huismus, steenuil, steenmarter en vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden worden niet verwacht.

FOERAGEERGEBIED OF VliegROUTE VLEERMUIZEN

Tijdens het onderzoek is geen foerageergebied van gewone dwergvleermuizen vastgesteld in of rondom het plangebied. Ook is er geen essentiële vliegroute voor vleermuizen vastgesteld waar het plangebied onderdeel van uitmaakt.

Negatieve effecten op essentiële functies van het leefgebied van vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden worden niet verwacht.

LEEFGEBIED STEENMARTER

Tijdens het onderzoek is eenmaal een steenmarter vastgelegd met de camera die mogelijk aan het jagen was. Echter zijn hierbij geen essentiële functies aangetroffen voor het leefgebied van de steenmarter.

Negatieve effecten op essentiële functies van het leefgebied van steenmarters als gevolg van de werkzaamheden worden niet verwacht.

TABEL 7: OVERZICHT UITGESLOTEN OF AANGETROFFEN VERBLIJFPLAATSEN EN ESSENTIELE FUNCTIES			
SOORT	VERBLIJFPLAATS	LEEFOMGEVING	ADVIES
Gewone dwergvleermuis	Uitgesloten	Minimaal, geen essentiële functie	Nvt
Gewone grootoorvleermuis	Uitgesloten	Geen gebruik	
Ruige dwergvleermuis	Uitgesloten	Geen gebruik	
Laatvlieger	Uitgesloten	Geen gebruik	
Huisumus	Uitgesloten	Geen gebruik	
Steenuil	Uitgesloten	Geen gebruik	
Bunzing	Uitgesloten	Geen gebruik	
Steenmarter	Uitgesloten	Minimaal, geen essentiële functie	Nvt

LITERATUUR

Blom Ecologie B.V., Mei 2021. Quicksan Wet natuurbescherming, Dieren, Hoenzadrielsedijk 4 en 4a te Hoenzadriel

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging. 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl. (Versie maart 2017).

Bij12. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Versie 1.0. 2017

Bij12. Kennisdocument Huismus Versie 1.0. 2017

Bij12. Kennisdocument Steenuil Versie 1.0. 2017

Handreiking wezel, hermelijn en bunzing, Omgevingsdienst Noord-Holland.

Buiting Advies
Kanaaldijk 96
6956 AX Spankeren

0313 - 619042
www.buiting.nl